

**УТВЪРЖДАВАМ:
МАРИЯ ГРАМОВА
ДИРЕКТОР**

**ПЛАН
ЗА ДЕЙСТВИЕ ВЪВ ВРЪЗКА С ПРЕВЕНЦИЯТА НА
УПОТРЕБА НА ПАВ И ВЕЙПИНГ В
ПГХТ „АКАД. НЕДЕЛЧО НЕДЕЛЧЕВ“**

2025-2026 учебна година

Приет на педагогически съвет с Протокол №2 /26.11.2025г.

Утвърден със Заповед № РД 07-252 /26.11.2025г. на директора на ПГХТ „Акад. Н. Неделчев“

Настоящият училищен план е разработен в съответствие с „Националната стратегия за борба с наркотиците 2025-2029г.“, на Европейските стандарти за качество на превенцията на употребата на наркотици и на Европейския мониторинг център за наркотици и наркомании. Той предполага прилагането на последователна и целенасочена политика, която се споделя и изпълнява от всички участници в образователния процес.

ОСНОВНА ЦЕЛ: Създаване на училищна среда, която активно насърчава здравословния начин на живот и предпазва учениците от рисковете, свързани с вейпинг и употребата на наркотични и други психоактивни вещества.

Настоящият план има за цел да определи, насочи и координира усилията на училищната общност за постигане на ефективна превенция.

I. ОСНОВНО СЪДЪРЖАНИЕ НА ПРОБЛЕМА

Превенцията на употребата на наркотични вещества представлява активен и целенасочен процес за повишаване на информираността, създаване на подкрепяща среда и изграждане на индивидуални и групови знания, умения и нагласи, които утвърждават здравословния начин на живот.

Основната цел на превантивната дейност е не само предотвратяване на употребата на наркотични вещества, но и забавяне на нейното начало, както и недопускане на преминаването ѝ към зависимост. Съвременните превантивни подходи са насочени към намаляване на рисковото поведение, повишаване на самооценката в юношеска възраст и изграждане на умения за справяне със стреса, тревожността и социалния натиск.

Психоактивните вещества (ПАВ) са вещества, които въздействат върху централната нервна система и променят психическото състояние на човека. Част от тях са забранени и подлежат на строг контрол (хероин, кокаин, канабис, амфетамини, екстази, LSD и др.), а други са легално разпространени и широко достъпни (алкохол, тютюневи изделия, вейпинг устройства, енергийни напитки, кофеин, анаболни стероиди, райски газ и др.). Според начина на въздействие върху централната нервна система психоактивните вещества се разделят на различни групи: стимуланти, депресанти, опиоиди, канабиноиди, халюциногени, инхаланти, транквиланти и сънотворни, дисоциативни анестетици, нови психоактивни вещества и стероиди.

Зависимостта е процес, който се развива постепенно и преминава през етапи – експериментиране, употреба, вредна употреба и зависимост. Тя представлява хронично рецидивиращо заболяване, характеризиращо се със загуба на контрол върху употребата на вещества. Зависимостта може да бъде психическа и/или

физическа и често е свързана с вещества, които въздействат върху допаминовата система.

Високорисковата употреба на наркотици се характеризира с интензивен и опасен модел на употреба на вещества като опиоиди, стимуланти и канабис, особено през последните 12 месеца, и изисква целенасочени превантивни и интервенционни мерки.

II. ЦЕЛИ И ЗАДАЧИ НА ПЛАНА

Основни цели:

1. Да се намали рискът от употреба на психоактивни вещества, включително вейпинг, сред учениците.
2. Да се изгради устойчива училищна среда, подкрепяща здравословния начин на живот.
3. Да се повиши информираността на учениците относно вредите и последствията от употребата на психоактивни вещества.
4. Да се развият личностни и социални умения у учениците за справяне със стрес, тревожност и натиск от връстници.
5. Да се засили ролята на училището, семейството и партньорските институции в превантивната дейност.

Задачи:

1. Организиране и провеждане на образователни и информационни дейности за ученици относно вейпинг, наркотици и други психоактивни вещества.
2. Изграждане на умения за вземане на отговорни решения и отказ от рисково поведение.
3. Подкрепа за повишаване на самооценката и емоционалната устойчивост на учениците.
4. Обучение на педагогическия персонал за разпознаване на ранни признаци на рисково поведение и зависимост.
5. Активно включване на родителите в превантивните дейности чрез срещи, консултации и информационни материали.
6. Сътрудничество с институции и специалисти (психолози, здравни експерти, НПО) за реализиране на превантивни инициативи.
7. Създаване на механизми за ранна превенция, подкрепа и насочване на ученици в риск.
8. Насърчаване на алтернативни дейности – спорт, изкуства и извънкласни форми, като средство за превенция.

III. ЦЕЛЕВА ГРУПА:

- ученици - VIII - XII клас;
- педагогически и непедагогически персонал
- семейства на учениците.

IV. УЧАСТНИЦИ:

- класни ръководители;
- психолог;
- ресурсни учители;
- лектори-лекари, МВР, НПО и др .;

V. ДЕЙНОСТИ В УЧИЛИЩЕ ЗА ПРЕВЕНЦИЯ СРЕД УЧЕНИЦИТЕ.

1. Дейности на ниво училище			
№	Дейности	Срок	Отговорник
1.	Оценка на нуждите и степента на проблема свързан с употребата на ПАВ	октомври май	Психолог
2.	Дейности свързани с повишаване информираността на учениците по отношение на употребата и злоупотребата с наркотични вещества, които ще се осъществяват в рамките на часа на класа и при заместване на отсъстващ учител с теми от ГО	постоянен	Класни ръководители; учители, психолог
3.	Информационни кампании за моделиране на здравословен начин на живот-здравословно хранене в ЧК.	постоянен	учители БЗО и ХООС, Ученически съвет, учители по професионална подготовка
4.	Информационни семинари за намаляване разпространението на свързаните с употребата на наркотици социално значими заболявания: ХИВ/СПИН, хепатити В и С, полово предавани болести вследствие употреба и злоупотреба с ПАВ-целевата група към, която се насочват семинарите са учениците и родителите;	постоянен	учители БЗО и ХООС, Ученически съвет, учители по професионална подготовка

5.	Училищни конкурси на теми свързани с превенцията на употребата на наркотици социално значими заболявания: ХИВ/СПИН, хепатити В и С, полово предавани болести вследствие употреба и злоупотреба с ПАВ, здравословен начин на живот	постоянен	учители БЗО и ХООС, Ученически съвет, учители по професионална подготовка
6.	Разработване, разпространение на постери, информационни материали с учениците по проблемите засягащи ПАВ;	октомври	Класни ръководители, учители БЗО и ХООС, Ученически съвет
7.	Връстници, обучават връстници- провеждане на лекционен час на теми като: “Зависимости” и др.	постоянен	психолог и класни ръководители
8.	Разширяване на интересите на учениците чрез включването им в привлекателни за тях форми за прекарване на свободното време в училищни и извънучилищни форми.	постоянен	класни ръководители
9.	Отбелязване на „ Световен ден за борба със СПИН“- посветен на повишаване осведомеността за СПИН-пандемията, причинена от разпространяването на вируса ХИВ.	седмицата около датата 01.12.	Отг.: Кл. р-ли; учители БЗО и ХООС
10.	Определяне на ученици в риск и проява на рисковото поведение от ученик или група ученици.	постоянен	Класни ръководители, психолог
11.	Отбелязване на „ Световен ден без тютюнев дим“, с цел повишаване на осведомеността относно вредните и смъртоносни последици от употребата на тютюн.	седмицата около датата 31.05	Отг.: Класни ръководители; учители БЗО и ХООС, Уч. съвет
12.	Отбелязване на „Световен ден за борба с наркоманиите“	седмицата около датата 26.06	Отг.: Класни ръководители; учители БЗО и ХООС, Учен. Съвет, съвместно с ПИЦ.

2. Дейности на ниво клас			
№	Дейности	Срок	Отговорник
1.	Групова работа, дискусии, решаване на казуси, споделяне на опит по проблема насилие, свързани с правата на децата, ценностите, социалните роли, функционирането на групите и институциите и др. по време на ЧК и при заместване на отсъстващ учител	постоянен	класни ръководители, психолог
2.	Запознаване на учениците с определението, проявлението и последиците от употребата на ПАВ	постоянен	класни ръководители, психолог, лектори
3.	Провеждане на уъркшопи за развитие на умения за конструктивно общуване в ЧК използвайки подхода за работа с връстници „Ученици обучават ученици”	постоянен	класни ръководители, психолог, Ученически съвет
4.	Анкетирание на паралелки при възникнал проблем;	При необходимост	психолог
5.	Участие на ученици от паралелките и от УП в училищни, местни и национални инициативи, свързани с проблемите на наркоманиите;	постоянен	класни ръководители, психолог, учители, БЗО и ХООС Ученически съвет
6.	Психологическа помощ и подкрепа за постигане на здравословен начин на живот, прекратяване на употребата на психоактивни вещества, разбиране на себе си, своите ценности и приоритетите, осмисляне на собствената реализация, справяне с проблемното поведение, преодоляване на вътрешни конфликти.	постоянен	психолог
7.	Информирание на училищната общност за Национална телефонна линия за консултации и насочване по въпросите на зависимостта към наркотични вещества и на телефон 116 111	постоянен	психолог

3. Дейности с родители			
№	Дейности	Срок	Отговорник
1.	Консултации за родители – при съмнения за употреба на ПАВ, прояви на агресивно поведение при децата, липса на интерес към учебния материал, конфликтни отношения с връстници, затруднен контакт с учител.	постоянен	Класни ръководители, учители, психолог
2.	Покана към родители, които да се включат, като представят своите професии, хобита, интереси, така че да направят видима връзката между образованието и приложението му в живота.	постоянен	класни ръководители
3.	Идентифициране на родители, които могат да бъдат посредници за осъществяване на връзката между училището и други организации и институции.	постоянен	класни ръководители

VI. ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ

1. Повишена информираност сред учениците относно рисковете и последиците от употребата на психоактивни вещества, базирана на достоверна и актуална информация.
2. Развитие на асертивност, повишаване на самооценката и подпомагане на личностното и социалното израстване на учениците.
3. Подобряване на междуличностните отношения между учениците, както и между ученици и педагогически специалисти.
4. Формиране на критично и отговорно отношение към проблема със зависимостите и рисковото поведение.
5. Намаляване на интереса и търсенето на наркотични и нови психоактивни вещества сред учениците.
6. Подобряване на взаимодействието, координацията и партньорството между училището, семейството и институциите, ангажирани с превантивната дейност.

VII. МОНИТОРИНГ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО

Оценката на изпълнението на училищната програма се осъществява чрез системен мониторинг на Плана за действие към нея. Напредъкът се отчита чрез административни доклади и при необходимост се допълва с други форми на наблюдение и оценка.

Целта на мониторинга е чрез регулярно събиране, анализ и обобщаване на информация да се проследява степента на изпълнение на планираните дейности и постигането на измерими резултати. На база на направените анализи планът може да бъде актуализиран и оптимизиран в съответствие с идентифицираните потребности и предизвикателства.